

УТВЪРЖДАВАМ:
ДИРЕКТОР:
Красимира Делчева

ПРАВИЛНИК ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ ИНЦИДЕНТИ ИЛИ ПРОЯВИ НА НАСИЛИЕ

Настоящия документ е разработен на основание Решение № 51 от 23.01.2023г на Министерски съвет . На 26.01.2023г. е приета Национална Програма за Превенцията на насилие над деца е една от приоритетните области в държавната политика. превенция на насилието и злоупотребата с деца за периода 2023-2026г
Настоящата програма е рамка за координация на действията на ангажираните страни в работата по превенция на насилие , тормоз и злоупотреба с деца.

1. Дефиниция на инцидент: Инцидент е всяко травматично събитие за дете, вследствие на което е наличен риск от увреждане на неговото физическо и/или психическо здраве.

2. Видове насилие: физическо, психическо, сексуално.

3. Дете в риск, по смисъла на т. 11 от §1 на Допълнителните разпоредби на Закона за закрила на детето е:

- а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;
- б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството му;
- в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;
- г) което страда от увреждания, както и от трудно лечими заболявания, констатирани от специалист;
- д) за което съществува риск от отпадане от образователната система или което е отпаднало от нея.

Действия на служителите на ДГ № 22 „ Звънче“ при инцидент или проява на насилие над дете или от дете.

1. Действия за прекратяване на насилието или травматичното събитие и за информиране:

1.1. Служителят на ДГ № 22 „ Звънче „, свидетел на случилото се или уведомен за него, се намесва незабавно, за да преустанови проявата на насилие или друго травматично събитие.

1.2. Служителят на образователната институция, свидетел на случилото се или уведомен за него, **сигнализира незабавно медицинското лице в детската градина**, за установяване нуждата от намеса на Бърза неотложна медицинска помощ.
/Медицинското лице извършва преглед и сигнализира Бърза помощ, при нужда, след което описва състоянието, интервенцията и причината за нея в медицинския журнал/.

1.3. Незабавно се сигнализира за случилото се:

а/ директорът на ДГ № 22 „ Звънче“ и **Етичната комисия в ДГ;**

б/родителите / настойниците , попечителите , др. лица при които детето е настанено като мярка за закрила на детето / - пострадали от насилието или упражнили такова в / **Дирекция „Социално подпомагане“ /ДСП/.**Компетентна да приеме сигнала е тази дирекция , която е по настоящ адрес на детето. телефони, факс, електронна поща на дирекции „Социално подпомагане“ на територията на цялата страна са поместени на

сайта на Агенцията за социално подпомагане /www.asp.government.bg/. До 24 часа от случилото се, сигналът се подава и писмено до ДСП.

Адрес на дирекцията“ Социално подпомагане“ – Хасково

Гр. Хасково

Ул. „ Патриарх Евтимий“ № 2 , ет.1

Тел: 038 66 47 42   038 66 47 28

Мобилен телефон : 0882 82 57 53

При невъзможност за осъществяване на контакт с дирекция „Социално подпомагане“ сигналът за инцидента и предприетите действия или за проявата на насилие може да се подаде на **Националната телефонна линия за деца 116 111 към Държавната агенция за закрила на детето**, която е с национално покритие, денонощна и безплатна. **г/ Органите на МВР /инспектор Детска педагогическа стая, оперативен работник/**

2. При нужда от кризисна интервенция: В случай на трагично /кризисно/ събитие, настъпило за група деца, вследствие на участие или присъствие на инцидента или упражнено насилие, водещо до риск от увреждане на физическото или психическо здраве, е възможно да се сезира Държавната агенция за закрила на детето, с искане за провеждане на кризисна интервенция. Кризисна интервенция може да се осъществи и от Министерството на образованието и науката – от психолози от Националната мобилна група за психологическа подкрепа, както и от психолози, работещи в социални услуги на територията на гр. Хасково, в което е ситуирана детската градина, с активното действие и съдействие на дирекция „Социално подпомагане“, в качеството ѝ на орган за закрила на детето на местно ниво.

3. При инцидент, свързан със заплаха за психичното здраве на дете / група деца и при убеждение за осъществен тормоз служителят, станал свидетел или уведомен за случилото се, своевременно предприема адекватни действия, за да прекрати проявата, след което уведомява незабавно:

а/ директора на ДГ № 22 „ Звънче“;

б/ родителите /настойниците, попечителите, други лица, при които детето е настанено като мярка за закрила/ на детето / децата – пострадали от насилие или инцидент и тези, които са упражнили такъв.

в/ Дирекция „Социално подпомагане“ /ДСП/. При невъзможност за осъществяване на контакт с дирекция „Социално подпомагане“ сигналът за инцидента и предприетите действия или за проявата на насилие може да се подаде на **Националната телефонна линия за деца 116 111 към Държавната агенция за закрила на детето, която е с национално покритие, денонощна и безплатна.**

г/ Органите на МВР /инспектор Детска педагогическа стая, оперативен работник/

4. Регистрация на инцидента или проявата на насилие: В тези случаи от страна на ръководството на ДГ № 22 „ Звънче „се предприемат приоритетни и спешни мерки в грижа за здравето на детето / децата и сигнализиране на заинтересованите страни – родители, директор , Етична комисия, дирекция „Социално подпомагане“, след което **случаят се регистрира в входящия Регистър на институцията от открилия инцидента.** Регистърът се съхранява и обработва от ЗАС сграда Дружба“ .

Сигнала задължително съдържа следните данни: вх. № по ред, дата, час, име и фамилия на подаващия сигнала , длъжност

Име и фамилия на пострадалото дете,

име на упражнилия насилие,

кратко описание на инцидента,

уведомени длъжностни лица и родители/настойници,

име, фамилия и подпис на служителя, регистрирал инцидента и подал сигнала. Веднага се сезира Етичната комисия .Обособява се **досие**, в което се прилагат писмените обяснения на служители, очевидци на случилото се, опис на хронологично предприетите действия и постигнати резултати в опазване на физическото и психическо здраве на децата – участници в инцидента и/или проявата на насилие.

5. Допълнителни действия в случай на упражнено насилие върху дете от страна на служител в ДГ № 22“ Звънче“ – директорът предприема незабавни действия за проверка на фактите и обстоятелствата по случая, сезира Етичната комисия в ДГ № 22 „ Звънче „, след което изготвя доклад за резултатите, който представя на вниманието на началника на РУО , информира Кмета на общ. Хасково , информира органите на МВР и общественния съвет към детската градина.

МЕХАНИЗЪМ НА ДЕЙСТВИЕ

/Приложение 2 А/

Задължения на органите за закрила на централно и местно ниво и останалите ангажирани субекти по настоящия Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция

Процедура за взаимодействие при сигнал за дете, жертва на насилие или в риск от насилие

В случай, че сигналът за насилие бъде приет от някой от визираните органи за закрила – получен от ДСП/ОЗД, ДАЗД или МВР /съгласно чл.7 от Закона за закрила на детето/, той е длъжен да уведоми за това останалите незабавно до 1 час от регистриране на сигнала, включително по телефон и факс. Сигналът се изпраща в Дирекция „Социално подпомагане” по настоящия адрес на детето / в §1, т.15 от Допълнителните разпоредби на Закона за закрила на детето е дадено определението "Настоящ адрес на дете" е адресът, на който детето пребивава/.

Във всеки един отдел „Закрила на детето” при Дирекция „Социално подпомагане” началникът на отдела е на разположение, като той определя определен отговорен социален работник. В отдел „Закрила на детето” се определя отговорен социален работник, който извършва проверката на сигнала до 24-часа от постъпване на сигнала. След приключване на проверката от социалния работник, ако бъде идентифициран риск и бъде отворен случай се изготвя доклад с резултатите от проверката, като копие от доклада и сигнала се представят на задължителните участници в мултидисциплинарния екип - представител/и на кмета на общината, района или кметството; представител на Районните управления на МВР по места – районен инспектор, или инспектор Детска педагогическа стая, или оперативен работник и др.; както и съобразно конкретния случай – Регионален център по здравеопазване; личен лекар на детето, представител на „Спешна помощ”, завеждащ отделение в лечебното заведение подало сигнала и др.; РУО гр. Хасково; директор на детска градина , учители в детската група, училищен психолог (педагогически съветник) и др.; Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни; районен съдия; районен прокурор; управителен орган на социална услуга - резидентен тип и други по преценка на ДСП/ОЗД (ако се издава заповед за извеждане на детето извън семейството и настаняването му в услуга - резидентен тип), ако и когато следва да се ползва такъв; специалист при доставчик на социална услуга в общността, ако и когато следва да се ползва такъв. Отговорният

социален работник в рамките на 24-часа, необходими за проучването на сигнала, свиква по телефон в най-кратък срок работна среща на мултидисциплинарния екип.

Мултидисциплинарният екип на местно ниво следва да си постави единна стратегическа цел, за постигането на която следва да изготви съвместен план за действие с разписани конкретни задачи със срок за изпълнение. Всеки един от посочените по-горе участници в мултидисциплинарния екип, набелязва и предлага на останалите от екипа конкретни задачи по случая, които да изпълни, съобразно собствените си правомощия, в съответствие с нормативната уредба. Конкретните задачи за изпълнение следва да бъдат зададени така, че да може всеки участник да действа съобразно оперативната си самостоятелност, като изпълнението на конкретните дейности и задачи да бъде подкрепено от съдействието на останалите участници, в същото време това да спомогне за крайния резултат – дългосрочна цел, която трябва да гарантира в най-голяма степен интереса на засегнатото дете.

Процедура при кризисна интервенция /Приложение 2 Б/

Процедурата се прилага при възникване на критично събитие и ситуация, която е много опасна или рискова, характеризира се с висока смъртност, голям брой пострадали или загинали лица, тежки травми – например акт на насилие, терористични актове, животозастрашаващи природни бедствия, автомобилна катастрофа и др., при които има висок обществен интерес и публичност. Децата, които са преживели такова критично събитие най-често са объркани, изпитват тревожност, депресия, страх, скръб, това води и до трудности при хранене и спане, недоверчивост, затваряне в себе си. Осъществяване на ранен контакт с такива деца, предотвратява формирането на система за психологическа защита от страна на жертвите /което възпрепятства усилията на външните лица да ги подкрепят за тяхното възстановяване/, облекчава техните страдания и подпомага да се преодолее събитието. Целта на тази кризисна интервенция е снижаване ефекта от кризисното събитие; намаляване влиянието на травматичния стрес; ускоряване възстановяването на нормалния ритъм на живот на децата и установяване на децата, нуждаещи се от последваща помощ.

Във всеки един отдел „Закрила на детето” при Дирекция „Социално подпомагане” началникът на отдела е на разположение. Той уведомява ДАЗД в рамките на 1 час по телефон или факс, за организиране на *групата за кризисна интервенция*, специалистите от тази група, следва да окажат спешна психологическа помощ на децата при настъпилата критична ситуация.

Мултидисциплинарният екип за кризи включва дежурен полицейски служител, дежурен съдия, прокурор, дежурен лекар, социална услуга – кризисно настаняване, дежурен служител в общинската администрация, директор или класен ръководител – представители на училища. Подкрепящият трябва да окуражи детето и неговите близки да участват в конкретни дейности.

Мултидисциплинарният екип на местно ниво следва да си постави единна стратегическа цел, за постигането на която следва да изготви съвместен план за действие с разписани конкретни задачи със срок за изпълнение. Планът за действие при кризисна интервенция трябва да е съставен от краткосрочни цели и опростени действия. При кризисната интервенция е важно да бъде осигурен контакт на детето/децата с близките, приятелите, може да се разработи и училищен план за подпомагане на пострадалото дете/деца от техните връстници, който включва дейности, в които могат да изразяват своите мисли и чувства. Всеки един от участниците в мултидисциплинарния екип,

набелязва и предлага на останалите от екипа конкретни задачи по случая, които да изпълни, съобразно собствените си правомощия, в съответствие с нормативната уредба.

Министерство на вътрешните работи

- Осигурява служители от РУ на МВР по настоящ адрес на детето, които да участват в мултидисциплинарните екипи на местно ниво като издава за това писмена Заповед по реда, предвиден за това, в която да са вменени задължения за действие и съдействие по настоящия координационен механизъм. В писмената Заповед следва да са посочени заместници на определените служители, които да действат в отсъствие на титулярите.
- В срок от един месец от подписването на *Споразумението за сътрудничество и координиране на работата на териториалните структури на органите за закрила при случаи на деца, жертви или в риск от насилие и при кризисна интервенция* предоставя на Регионалните дирекции за социално подпомагане всички координати за връзка (телефон, включително мобилен, е-мейл, факс, адрес и др.) с определените служители на всяко РУ на МВР, а ако има промяна в личния състав на тези служители – изпраща при настъпване на промяната;
- Възлага на служителите от РУ на МВР правомощия и задължения за извършване на действия и съдействия съобразно компетентността си на местно ниво като представители на МВР в мултидисциплинарните екипи;
- В случаите на полицейска закрила осигурява охрана и съпровождане на засегнатите деца по настоящия координационен механизъм до местата за настаняване при настаняване от ДСП/ОЗД.

Министерство на здравеопазване

- В случаите на насилие над дете, се осигурява безплатен преглед на пострадалото дете в «Съдебна медицина», с оглед изготвяне на съдебно-медицинско удостоверение. Такъв медицински преглед се извършва задължително, когато предложението за извършването му е направено от мултидисциплинарния екип.

Министерство на образованието, младежта и науката

- В случаите, в които са възникнали бедствия, пожари, терористични действия, други извънредни обстоятелства и инциденти, при които има пострадали деца, директорите на училищата, детските градини и обслужващите звена по места да бъдат задължени, незабавно да подават първоначална информация в РУ на МВР, на кмета на населеното място и на съответните дирекции «Социално подпомагане».

ДАЗД

- Организира и финансово обезпечават работата на групата за кризисна интервенция
- Актуализира периодично Координационния механизъм, съобразно нормативните промени, включително и тези, свързани с правомощията на органите за закрила по чл.6а, ал.3 от ЗЗдет. и неправителствения сектор, както и в зависимост от възникналата необходимост от придобиваната с времето практика по случаи на деца;

- Осигурява супервизии на служителите на ДСП/ОЗД, а при необходимост – и на останалите участници в мултидисциплинарните екипи;

Агенция за социално подпомагане

- Осигурява служители от ДСП/ОЗД по настоящ адрес на детето, които да участват в мултидисциплинарните екипи на местно ниво като издава за това писмена Заповед по реда, предвиден за това, в която да са вменени задължения за действие и съдействие по настоящия координационен механизъм. В писмената Заповед следва да са посочени заместници на определените служители, които да действат в отсъствие на титулярите;
- Възлага на служителите от ДСП/ОЗД правомощия и задължения за извършване на действия и съдействия на местно ниво съобразно компетентността си като представители на АСП в мултидисциплинарните екипи;
- Осигурява методическа подкрепа на място на служителите на ОЗД/ДСП, включени в мултидисциплинарните екипи при извършване на действия по този Координационен механизъм;
- В срок от един месец от подписването на *Споразумението за сътрудничество и координиране на работата на териториалните структури на органите за закрила при случаи на деца, жертви или в риск от насилие и при кризисна интервенция* предоставя на Областните структури на МВР всички координати за връзка (телефон, включително мобилен, е-мейл, факс, адрес и др.) с определените служители на всяко ДСП/ОЗД, а ако има промяна в личния състав на тези служители – изпраща при настъпване на промяната, както и известните им координати на останалите органите за закрила на местно ниво и активно действащите доставчици на социални услуги;
- Изготвят се месечни графици на социалните работници на разположение, които се предоставят на Областните структури на МВР.

Кметовете на общините:

- осигуряват служители от подчинената им местна администрация по настоящ адрес на детето, които да участват в мултидисциплинарните екипи на местно ниво като издава за това писмена Заповед по реда, предвиден за това, в която да са вменени задължения за действие и съдействие по настоящия координационен механизъм. В писмената Заповед следва да са посочени заместници на определените служители, които да действат в отсъствие на титулярите;
- Възлагат на служителите от местната администрация правомощия и задължения за извършване на действия и съдействия на местно ниво съобразно компетентността си като представители на местната власт в мултидисциплинарните екипи;
- Следят за изпълнението на поставени задачи по реда на чл.7, ал.5 от Закона за закрила на детето от мултидисциплинарните екипи на местните структури и оказват методическа подкрепа на служителите, определени да действат в мултидисциплинарните екипи от името на кметовете;
- Съобразно ежегодните доклади за работата на мултидисциплинарните екипи и извършения анализ във връзка с него, залагат и обезпечават в общинските програми за закрила на детето допълнителни дейности в подкрепа на Координационния механизъм;

- В срок от един месец от подписването на *Споразумението за сътрудничество и координиране на работата на териториалните структури на органите за закрила при случаи на деца, жертви или в риск от насилие и при кризисна интервенция* предоставят на Регионалните дирекции за социално подпомагане всички координати за връзка (телефон, включително мобилен, е-мейл, факс, адрес и др.) с определените служители от местната администрация и техните заместници, а ако има промяна в личния състав на тези служители – изпраща при настъпване на промяната, както и известните им координати на останалите органите за закрила на местно ниво и доставчиците на социални услуги;

Доставчици на социални услуги за деца:

- Осигуряват съответните специалисти с цел оказване на психологическа и/или социална подкрепа на детето, жертва на насилие;
- Предоставят своевременно съответната услуга на детето (вкл. и резидентен тип, в случай на настаняване извън семейството като мярка за закрила).

Използвани понятия:

В Допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето са дадени определенията на понятието насилие и видовете насилие:

§ 1. По смисъла на правилника:

1. **"Насилие"** над дете е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда.
2. **"Физическо насилие"** е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето.
3. **"Психическо насилие"** са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.
4. **"Сексуално насилие"** е използването на дете за сексуално задоволяване.
5. **"Пренебрегване"** е неуспехът на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

В Закона за закрила на детето е дадено определението на „**дете в риск**”.

§1.т.11. "Дете в риск" е дете:

- а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;
- б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството му;
- в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;
- г) което страда от увреждания, както и от трудно лечими заболявания, констатирани от специалист;

д) за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.”

В чл.2 от Закона за защита от домашно насилие е дадено определението: на „**Домашно насилие**“: „Чл.2. (1) Домашно насилие е всеки акт на физическо, сексуално, психическо, емоционално или икономическо насилие, както и опитът за такова насилие, принудителното ограничаване на личния живот, личната свобода и личните права, извършени спрямо лица, които се намират в родствена връзка, които са или са били в семейна връзка или във фактическо съпружеско съжителство. (2) За психическо и емоционално насилие върху дете се смята и всяко домашно насилие, извършено в негово присъствие.”

ПРАВИЛА

за работа на комисията за превенция и закрила на деца, жертва на насилие

Настоящите правила имат за цел да регламентират организацията както на дейностите, осъществявани в детската градина, така и правата, задълженията, процедурите и подходите на работещите в детската градина и Комисията за превенция и закрила на деца, жертва на насилие.

По превенцията и закрилата на деца, жертви на насилие детската градина работи в партньорство с ДАЗД, отдел „Закрила на детето“, комисията, РУП на МВР, РУО – Хасково, НПО и други.

Организация на превенция и закрила на деца, жертва на насилие

Чл. 1. Организацията на дейностите по превенция и закрила на деца, жертва на насилие или в риск от насилие в Детска градина № 22 „Звънче“ се осъществява от директора с помощта на *вътрешна комисия по превенция*.

Чл. 2. Директорът на детската градина определя със заповед членовете на Комисията и конкретните им задължения по превенция и закрила на деца, жертва на насилие.

Чл. 3. Комисията координира:

1. действията на работещите в детската градина;
2. взаимодействията на детската градина с родителите и останалите партньори от социалната среда;
3. работата на учителите с децата.

Чл. 4. Комисията се състои от Трима учители.

Чл. 5. Заседанията на Комисията се провеждат еднократно всеки месец и при необходимост.

Чл. 6. Членовете на Комисията осъществяват дейността си според разпределението на конкретни ангажименти, описано в механизъм за действие.

Чл. 7. Председателят на Комисията участва в междуведомствените мултидисциплинарни екипи на местно ниво.

Чл. 8. За всеки случай се води документация, описваща предприетите мерки на ниво детска градина и последващите действия за възстановяване и укрепване на физическото и психично здраве на детето, жертва на или в риск от насилие.

Права и задължения на комисията

Чл. 9. Право и задължение на Комисията е да сигнализира и предприема конкретни действия при установяване на рискове за дете и/или деца жертва на насилие в домашна или друга среда.

Чл. 10. Членовете на Комисията познават Мултидисциплинарния механизъм за взаимодействие при сигнал за дете, жертва на насилие или в риск от насилие, Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция и Процедура при кризисна интервенция.

Чл. 11. Комисията получава консултиране от отдел „Закрила на детето“ за всеки отделен казус, както и за предприеманите превантивни мерки – с децата и техните семейства.

Чл. 12. Комисията има право да ползва материално-техническата база на детската градина за информационно осигуряване и администриране на дейността си.

Чл. 13. Комисията изготвя план за дейността си за всяка учебна година. Планът за работа на комисията се утвърждава от директора на детската градина.

Чл. 14. В края на всяка учебна година Комисията представя на заседание на Педагогическия съвет анализ на дейността си и предлага мерки за оптимизиране, при необходимост.

Права и задължения на работещите в детската градина

Чл. 15. Всички работещи в ДГ № 22 „Звънче“ имат право и задължение да сигнализират незабавно при установяване на рискове за дете жертва на насилие в домашна или друга среда.

Чл. 16. Сигналите се подават до директора на детската градина и на:

Полиция тел. 166

Национална телефонна линия за деца тел. 116 111; интернет адрес Nasilie.eu

Денонощна гореща линия за пострадали от насилие юноши и деца тел. 0800 18 876

Държавна агенция за закрила на детето тел. 02 933 90 50

Отдел закрила на детето – гр. Хасково на тел: 038 66 47 28

Чл. 17. Телефонните номера и ел. пощи за сигнализиране за дете в риск се поставят на информационното табло за родителите. Информацията е с постоянен характер.

Чл. 18. Учителите на детските групи се задължават да:

1. работят за повишаване на компетентността на родители и децата за справяне и преодоляване на насилието и активизиране на взаимодействието между тях;
2. предприемат незабавни и координирани действия при констатирано насилие или риск от такова;
3. познават Мултидисциплинарния механизъм за взаимодействие при сигнал за дете, жертва на насилие или в риск от насилие;
4. познават и прилагат Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция.

Чл. 19. Контрол по изпълнението на правилата оказва директорът на детската градина.

Използвани понятия:

1. **„Насилие“** над дете е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда.

2. **„Физическо насилие“** е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето.

3. **„Психическо насилие“** са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.

4. **„Сексуално насилие“** е използването на дете за сексуално задоволяване.

5. **„Пренебрегване“** е неуспехът на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

6. **„Дете в риск“** (според Закона за закрила на детето) е дете:

а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;

б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унизително отношение или наказание в или извън семейството му;

в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;

г) което страда от увреждания, както и от труднолечими заболявания, констатирани от специалист;

д) за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.“

7. **„Домашно насилие“** (според чл. 2 от Закона за защита от домашно насилие): „Домашно насилие е всеки акт на физическо, сексуално, психическо, емоционално или икономическо насилие, както и опитът за такова насилие, принудителното ограничаване на личния живот, личната свобода и личните права, извършени спрямо лица, които се намират в родствена връзка, които са или са били в семейна връзка или във фактическо съпружеско съжителство.

(2) За психическо и емоционално насилие върху дете се смята и всяко домашно насилие, извършено в негово присъствие.

ПРАВИЛА

за превенция на тормоза и насилието

I. Общи положения

Чл. 1. Правилата определят цялостната организация на дейностите по превенция на риска, техния обхват и отговорностите на работещите в детската градина.

Чл. 2. Правилата регламентират осигуряването на сигурна и безопасна среда за всяко дете.

Чл. 3. (1) Правилата имат за цел да подпомогнат родителите и персоналът на Детска градина № 22 „Звънче“ в процеса на разпознаване на белезите на насилие над деца и неговото предотвратяване.

(2) Процедурата от правилата указва реда за сигнализиране на органите по закрила на детето, при идентифицирани случаи или при съмнения за насилие над деца.

Чл. 4. Изходни постановки:

(1) Всички, работещи в детската градина, следва да са запознати с видовете насилие върху деца, начините за тяхното разпознаване и последствията върху физическото и психическото развитие на детето, след преживяно насилие.

(2) Всички, работещи в детската градина, задължително се запознават срещу подпис с реда за сигнализиране на органите по закрила на детето, в случаи на идентифицирано насилие или съмнение за такова над дете.

(3) Родителите са запознати с процедурата от настоящите правила и са информирани за правото на персонала да сигнализира органите по закрила на детето, а в случаи на съмнения или симптоми за упражнено насилие над дете.

(4) С децата се организират дейности, съобразно възрастта им и с насоченост към разбиране потребността от общуване без насилие, разпознаване на тормоза и насилието и знание за това към кого да се обърнат, ако поведението на възрастните ги притеснява или изпитват неудобство.

Чл. 5. Педагогическото общуване с децата е насочено към насърчаване на поведение, изключващо насилие между тях и с възрастни.

Чл. 6. В детската градина се организират дейности за развитие на педагогически компетентности у учителите и родителите за справяне с неприемливо поведение на децата и превенция на насилието между децата.

II. Права и задължения на работещите в Детска градина № 22 „Звънче“

Чл. 7. Работещите в Детска градина се задължават да полагат адекватни грижи за всяко дете и да създават условия за неговото физическо, психическо и емоционално развитие, спазвайки Етичния кодекс на работещите с деца.

Чл. 8. Работещите в Детска градина № 22 „Звънче“ не използват средства и методи, които унижават личността на детето или уронват неговото достойнство.

Чл. 9. Не се допуска прилагането на физически методи за наказание над децата, с цел справяне с неприемливо поведение.

Чл. 10. При възникнали / чл.7 ал. 2 от Закона за закрила на детето / съмнения за упражнено насилие над дете се спазва следната последователност на действията:

(1) Член на персонала, който пръв е забелязал симптомите/белезите уведомява учителя/учителите на групата.

(2) Учителят/учителите на групата, вземат решение за продължителността на наблюдение над детето, за евентуални последващи симптоми/белези на насилие.

(3) Учителят/учителите на групата уведомяват директора на Детска градина № 22 „Звънче“ и членовете на екипа за подкрепа за личностно развитие на детето.

(4) Срокът за наблюдение над детето се определя в зависимост от тежестта на симптомите/белезите.

(5) При повторно забелязване на симптоми/белези координационният екип предлага на директора решение за срока и спешността, с която ще бъдат информирани родителите.

(6) В случаите, когато родителите отказват среща с директора или обясненията, които дават за симптомите/белезите са уклончиви и неясни, директорът незабавно информира отдел „Закрила на детето“ към дирекция „Социално подпомагане“, по адреса на детето, чрез лично посещение или на телефон 038 66 47 28 / чл.7 ал. 2 от Закона за закрила на детето /

(7) Разговорите с детето трябва да стават в обстановка и по начин, който да запазва достойнството му и да не води до задълбочаване на последиците от преживяното.

Чл. 11. В случай, че по тялото на дете се забележат видими белези, незабавно се изисква информация от родителя за произхода на белезите и начина, по който са получени.

Чл. 12. При установено системно, видимо нараняване на дете или в случай, че детето само сподели за упражнено над него насилие, учителите незабавно уведомяват директора на Детска градина № 22, „Звънче“, който от своя страна **незабавно информира** отдел „Закрила на детето“ към дирекция „Социално подпомагане“, по адрес на детето, телефон: 038 66 47 28 / чл.7 ал. 2 от Закона за закрила на детето /

III. Права и задължения на родителите

Чл. 13. Родителите са длъжни да полагат грижи за отглеждането на детето си, които да способстват неговото физическо, психическо и емоционално развитие.

Чл. 14. В общуването с детето си, родителите са задължени да зачитат неговото лично достойнство и право на мнение.

Чл. 15. При прилагането на възпитателни и дисциплиниращи мерки родителите нямат право да използват методи на физическо наказание, както и такива унижаващи личността на детето им.

Чл. 16. (1) Родителите имат право и са длъжни, когато забележат белези от физическо нараняване на детето си, които не са получени в тяхно присъствие, да поискат информация от учителите за начина и произхода на белезите.

(2) Родителят има право да потърси среща и информация от човека, за когото детето им е споделило, с цел изясняване на ситуацията, в случай на установяване на неприемливо поведение от страна на представител на институцията.

IV. Мерки за справяне с неприемливо поведение между децата

Чл. 17. Неприемливо е всяко действие (физическо, словесно или жестомимично) от дете насочено към друго дете, което може да увреди здравето или развитието на детето към което е насочено, уронва неговото достойнство или унижава личността на детето.

Чл. 18. Мерките за справяне с грубо и агресивно поведение у дете, които се предприемат от страна на родителите и на координационния екип на Детска градина № 22, се съгласуват предварително между двете страни, еднопосочни и уважителни към детето и неговото семейство.

Чл. 19. При прилагането на мерките за справяне с неприемливо поведение, родителите и работещите в институцията нямат право да използват средства и методи, увреждащи здравето и развитието на детето, както и такива, които уронват неговото достойнство.

Чл. 20. (1) При необходимост и със съгласието на родителите, детето може да бъде насочено за консултиране със специалист (психолог/педагогически съветник) или с личност, която той уважава (наставничество).

(2) Когато поведението на определено дете застрашава здравето или развитието на останалите деца, незабавната консултация със специалист е наложителна.

(3) При отказ на родителите да съдействат, директорът подава сигнал в отдел „Закрила на детето“ към дирекция „Социално подпомагане“, по местоживее на детето.

V. Ред за сигнализиране на органите по „Закрила на детето“

Чл. 21. Органи по закрила на детето са:

(1) Председателят на Държавната агенция за закрила на детето и администрацията, която го подпомага.

(2) Дирекция „Социално подпомагане“.

(3) Министърът на труда и социалната политика, министърът на вътрешните работи, министърът на образованието и науката, министърът на правосъдието, министърът на културата, министърът на здравеопазването и кметовете на общини.

Чл. 22. (1) Всеки, на когото е станало известно, че дете се нуждае от закрила е длъжен да сигнализира органите по закрила.

(2) Това се отнася и за лицата, на които е станало известно в процеса на изпълнение на служебните им задължения, дори ако е обвързано с професионална тайна.

Чл. 23. При наличие на риск за дете или белези/симптоми за упражнено насилие над дете, сигнал се подава до отдел „Закрила на детето“ към дирекция „Социално подпомагане“ по местоживее на детето или на територията, на която е възникнал рискът/насилието.

Чл. 24. (1) Сигналят може да бъде подаден на място в съответната дирекция „Социално подпомагане“, отдел „Закрила на детето“, по телефона или чрез e-mail.

(2) Сигналят трябва да съдържа име на лицето, което подава сигнала за детето, телефон и адрес за връзка.

(3) Когато сигналят е анонимен той няма да бъде проверен, освен в случаите, когато се отнася за насилие над дете.

VI. Превенция на насилието над деца извън институцията и семейството

Чл. 25. Родителите, учителите и всички, работещи в детската градина, са задължени никога и по никакъв повод да не оставят децата без контрол.

Чл. 26. Родителите, учителите и всички, работещи в детската градина, са задължени:

(1) Системно и целенасочено да обучават децата за предпазване от ситуации, излагащи ги на риск от насилие.

(2) Да използват подходящи за възрастта и разбирането на децата методи за обучение по отношение на собствената им сигурност и безопасност.

Чл. 27. С помощта на подходящи за възрастта на децата подходи, децата целенасочено, системно и последователно следва да бъдат обучавани по отношение на собствената им сигурност и в разбиране на следното:

(1) Децата не са виновни и не носят отговорност за поведението на възрастните.

(2) В случай, че поведението на възрастен ги притеснява или ги кара да изпитват неудобство да споделят с родител, учител или друг възрастен, на когото имат доверие.

(3) Не бива да се доверяват и тръгват с непознати, преди да са съобщили за това на родителите си.

(4) Не бива да се доверяват и да тръгват с хора, които познават (близки, съседи и др.) ако родителите предварително не са информирали детето и учителите, че ще го вземе някой друг от институцията.

(5) Не бива да се качват в коли на непознати.

(6) Ако са останали в къщи сами не бива да пускат в жилището непознати или познати, дори те да твърдят, че ги изпраща някой от родителите.

(7) Не бива да приемат лакомства и подаръци от непознати по никакъв повод.

Чл. 28. В ежедневно си общуване с децата, родителите подпомагат процеса на подготовка на децата за предпазване от рискови ситуации, като ежедневно им напомнят основни правила на поведение.

Чл. 29. Механизмът за действие на персонала при инциденти с деца включва следните стъпки:

(1) Обучение на персонала за развитие на знания и умения как да реагират в случай на инциденти с дете по време на престоят му в институцията и извън него.

(2) При възникнали инциденти с дете се предприемат незабавно следните действия, в описаната последователност:

2.1. при излизане на дете този, който пръв е забелязал отсъствието на детето незабавно информира учителя на групата и директорът на институцията;

2.2. незабавно се организира претърсване на сградата, района на детската градина и околното пространство;

2.3. провежда се разговор с децата и членовете на персонала, които последни са видели детето, за да се установи причината и вероятната посока, в която би тръгнало детето;

2.4. подава се сигнал на телефон 112 за предприемане на действия по издирването на детето;

2.5. информират се родителите на детето.

(3) При влизане на външно лице в сградата или двора на детската градина без разрешението на охраната/длъжностното лице, осъществяващо пропускателен режим:

3.1. член на персонала, който е забелязал лицето се информира за целта на посещението;

3.2. в случай на неясно или неприемливо обяснение, лицето бива помолено да напусне района на детската градина;

3.3. ако лицето откаже да напусне района, персоналот предприема действия за ограничаване достъпа на лицето до помещенията и пространствата, в които в момента са децата;

3.4. при проява на агресивно поведение от страна на външното лице, незабавно се подава сигнал в РУ на МВР, телефон 112;

3.5. предприемат се действия за осигуряване сигурността на децата до намесата на органите на МВР;

3.6. при изгубване на дете, при посещение на културни, спортни и др. прояви, както и по време на екскурзии и детски лагери се предприемат същите действия, както при излизане на дете.

Заклучителна разпоредба

§ 1. Настоящите Правила за осигуряване на превенция на тормоза и насилието са приети на заседание на Педагогическия съвет, проведено на 13.09.2023г.,

